

ности Филозофског факултета у Загребу – „Дигитализација грађе за слијепе и слабовидне“. Аутор у раду покушава да покаже како слепим и слабовидим особама дигитализација може да олакша образовање, запошљавање и напредовање у послу, затим свакодневне активности, равноправно са особама здравог вида. У раду се приказује како се грађа дигитализује и на које начине је слепи и слабовиди користе. Аутор даје и препоруке за припрему и објављивање садржаја на интернету у облику смерница. Наводе се примери како библиотека може да буде на услузи овој групи корисника.

Следе два прилога из иностране праксе – преводи са словеначког језика. Матеја Перко (Завод за оспособљавање младежи с инвалидитетом, Камник) у раду „Стручни и специјални рад књижничарке с покретно ограниченом и дуготрајно болесном дјецом и младежи“ представља специјалну школску библиотеку Основне и Средње школе Завода за оспособљавање инвалидне омладине у Камнику, коју похађају млади корисници с посебним потребама из целе Словеније. Наталија Микулетић (Шолски центер Сречка Косовела,

Сежана) – „Библиотерапија у школској књижници или разговор о књизи“ – говори о специфичној улози коју књига може да има за читаоца и нове начине рада са младима, да би се међу њима ширила навика читања. Аутор предлаже читање и разговор о књигама које говоре о проблемима младих, тако да читање добија функцију библиотерапије.

Овај број *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* завршава се радом Мери Бутирић (Градска књижница Марка Марулића Сплит) „Радионице за дјecu с посебним потребама: дислексција, дисграфија и графомоторичка дисфункција у огранку Спинут Градске књижнице Марка Марулића у Сплиту, Сплитска удруга за особе с дислексијом – Духу“. Аутор пише о радионицама које се у овој библиотеци организују за децу која имају потешкоће везане за читање и писање. Циљ радионица је: рана детекција деце са описаним тешкоћама, сарадња са стручним сарадницима основних школа (психолог, педагог, логопед, учитељ) и са родитељима, рад са децом на ублажавању потешкоћа.

Бојана Вукотић

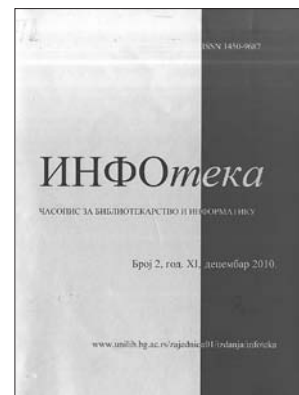
Водич кроз домаћу стручну периодику (новембар 2010 – март 2011)

Бојана Вукотић
Народна библиотека Србије, Београд
bojana.vukotic@nb.rs

Гласник Народне библиотеке Србије (за 2009. годину) усредсређен је на три тематске целине: *Google и библиотеке* (приредила Весна Ињац), *Будућности каталога* (приредила Ана Савић) и *IFLA манифести* (приредила Гордана Љубановић).

У оквиру првог темата објављен је превод студије коју су наручили Британска библиотека и Комисија за здружене информационе системе под насловом „Информационо понашање истраживача будућности“. Ово истраживање бавило се визијом како ће данашње генерације школског и предшколског узраста у будућности користити дигиталне изворе у својим истраживањима, али и понашањем данашњих истраживача и такозване Гугл генерације (рођени после 1993. године) у виртуелним библиотекама. Брајан Каткарт се, пита „Да ли Google убија опште знање?“ Џонатан Бенд пише о међународним импликацијама које су последица *йоравнања* проистеклог из трогодишњег парничења у Сједињеним Америчким Државама по тужби да је компанија Гугл у свом Библиотечком пројекту прекршила законе о ауторским правима – са посебним освртом на утицај поравнања на власнике ауторских права чије седиште

није у САД. Објављен је и „Званични став Удружења европских истраживачких библиотека“ поводом саслушања пред Европском комисијом у вези са америчким Споразумом о поравнању за Google Books. Стела Филипи-Матутиновић представила је Google Scholar као извор научних информација – могућности које овај сервис пружа корисницима из целог света, од приступа електронским текстовима и каталозима библиотека до библиометријских истраживања, али и главне мане које су последица аутоматизоване екстракције метаподатака из свих расположивих извора на интернету без икакве редакције. Татјана Брзуловић-Станисављевић упознаје нас са Google Books Library Project-ом и са садржајем ове велике дигиталне библиотеке. Весна Ињац представља рад компаније Гугл, једне од највећих и најутицајнијих компанија у области информационо-комуникационих технологија и интернета, од њених почетка 1996. до 2010. године; пише о филозофији и основним принципима пословања, о Гугл кодексу понашања и финансијском пословању компаније која има пресудан утицај на развој интернета, младих генерација истраживача и библиотечко-информационих стручњака.

Темат о будућности библиотечких каталога започиње преводом IFLA-ине *Изјаве о међународним каталошким начелима*. Ана Савић размишља о будућности каталога у Србији истражујући начине да се побољша њихов квалитет кроз интеракцију између библиотекара и крајњих корисника каталога, посебно истичући важност информатичке писмености и каталогизатора и библиотечких корисника. Светлана Јанчић пише о концепту библиографског мета-језика чији је примарни задатак да допринесе остварењу пројектованих библиографских циљева, олакша комуникациони процес и омогући слободан приступ забележеном знању. У условима великих промена у информационој технологији и рачунарског повезивања, Рој Тенант се залаже за редифинисање циљева библиографског описа и описује и илуструје различите стратегије и технике за остварење тог циља. Пошто библиотечки онлајн јавни каталози (OPAC) не иду укорак са променама које је донела појава интернета, Ерик Лис Морган предлаже библиотечки каталог „следеће генерације“ који је више помоћ за претраживање него „каталог“ – инвентарна листа. О онлајн каталозима пише и Карен Калун приказујући резултате истраживања које је тим истраживача OCLC-а спровео 2008. године са циљем да се на основу праксе стекне увид у то шта чини „квалитет“ каталошких података и каква су очекивања крајњих корисника и библиотекара везаних за квалитет података. За библиотеке чланице система Виртуелна библиотека Србије свакако ће бити интересантно истраживање Марте Сељак са циљем да се дође до сазнања „Како рационализовати каталогизацију и побољшати функционалност COBISS система“.

Темат о IFLA-иним манифестима посвећен библиотечкој статистици објављује превод *Манифеста за библиотечку статистику* (превела Гордана Љубановић). Сајмон Елис, Мајкл Хини, Пјер Меније и Розвита Пол у раду „Светска библиотечка статистика“ пишу о раду IFLA-ине Секције за статистику и евалуацију, UNESCO-вог Института за статистику и Међународне организације за стандардизацију (International Organization for Standardization – ISO), Комисије TC 46, Секције SC 8, Квалитет – Статистика и евалуација перформансе на изради и тестирању новог скупа статистичких података који би могли да се користе у статистици о библиотекама и њиховим услугама широм света. Сајмон Елис се бави широм улогом библиотечке статистике залажући се за прикупљање статистичких показатеља о

писмености и информационој писмености читалаца и средине у којој делује библиотека. Розвита Пол, председница ISO TC 46 SC 8 пита се „Куда ћемо даље?“ са сугестијом да не треба одступити од замисли да у свим земљама могу да се прикупе стандардизовани, једнообразни подаци о библиотекама, и да може да се сложи свеобухватна слика о томе шта библиотеке нуде и постижу.

У редовној рубрици *Прикази* представљена су издања Народне библиотеке Србије *Међународни стандардни библиографски опис (ISBD)*, уводно обједињено издање, у преводу Ане Савић (приказ урадила Тања Тасић) и *Шта је, у ствари, радикално*, приредили Петер Клепец и Петар Бојанић (приказ Јадранке Божић).

Вести библиотеке Матице српске, чији је главни и одговорни уредник Миро Вуксановић, кроз своје устаљене рубрике и даље извештавају о раду Библиотеке Матице српске, изложбама и новим издањима, стручним испитима, семинарима и стручним скуповима, јубилејима и свечаностима, посетама Библиотеци и портретима својих радника, новим књигама које су управо изашле из штампе или су тек „циповане“. Крајем 2010. и почетком 2011. године објављени су бројеви 75, 76 и 77.

Редовно су представљана нова издања БМС: *Годишњак БМС за 2009. годину (75/2010)*, *Анализа рада народних библиотека у Војводини* и *Анализа рада високошколских библиотека у Војводини* у издању БМС (76/2010), *Библиографија књија у Војводини* за 2008. годину (77/2010). Представљени су пројекти израде *Библиографије Иве Андрића (76/2010 и 77/2011)* и израде цитираности научних истраживача Војводине (77/2011). Прате се изложбе које се припремају у БМС: поводом годишњица рођења Марка Твена и Ђерђа Лукача и 175 година од првог броја *Србској народној лисци* (75/2010), поводом јубилеја везаних за Фредерика Шопена, Мартина Кукучина, часописа *Даница* и Мешу Селимовића и Међународног симпозијума *Грамашика и лексика у словенским језицима (76/2010)*, поводом 125. годишњице рођења мађарског књижевника Дежеа Костолањија и српског композитора и диригента Стевана Христића, изложба о Стевану Ђирићу, министру просвете и председнику Народне скупштине Краљевине Југославије приређена у Дому Народне скупштине, а најављују се и дигиталне изложбе које ће се од јануара 2011. године презентовати у јавном

каталогу БМС (77/2011). *Вести БМС* имају леп обичај да представљају своје запослене, па су у овим бројевима представљени: Татјана Ракић (75/2010), Боженка Бажик (76/2010) и Станко Љубичић (77/2011). Марија Јованцаи опростила се у име својих колега од преминуле колегинице Виде Зеремски (75/2010). *Вести* редовно извештавају о свим активностима Библиотеке, а број 77/2011 почиње *Програмом рада Библиотеке Машице српске у 2011*. Интересантни су прилози о Гугл генерацији који је изабрала је и превела Милица Цветковић (75/2010), превод Оливере Кривошић о конкуренцији између друштвених мрежа Фејсбук и Твитер (76/2010) и „Гугл и библиотеке – освета цврчка над мравом“, у преводу Даниеле Кермеци (77/2011).

У последњем броју *Библиотекара* (1-4/2010), гласила нашег струковног удружења, главни и одговорни уредник и председник Библиотекарског друштва Србије, Жељко Вучковић, обавештава нас о одлуци Министарства науке РС да часопису *Библиотекар* додели статус научног часописа и о намери Редакције да часопис негује следеће сталне рубрике: Истраживања, Огледи, Хроника, Прикази и Документи.

У овом броју, у рубрици *Истраживања*, Вука Јеремић пише о јачању партнерства академских библиотека и факултета као предуслову унапређења наставно-научног процеса у новом комплексном информационом окружењу и промењеном образовном амбијенту XXI века; три ауторке из Хрватске (Јасмина Ловринчевић, Динка Ковачевић и Марија Ерл Шафар) у својој анализи дају тренутну слику о школском библиотекар у Републици Хрватској и говоре о профилу школског библиотекара у будућности с обзиром на промене у образовном систему; Анђа Бјелић и Драгослава Родаљевић представљају анализу рада дечјих одељења у јавним библиотекама Златиборског округа са посебним освртом на програме који су реализовани у току 2008. године.

У рубрици *Оледи* Светлана Довниковић и Александар Радовић баве се некњижном библиотечком грађом – набавком, каталогизацијом, заштитом, са посебним акцентом на презентовању и вредновању, дајући примере добре праксе у српским библиотекама; Марина Митрић је истраживала услове за рад, обављање библиотечке делатности и перспективе развоја специјалних библиотека у установама здравствене и социјалне заштите; Нађа Стојковић својим радом о предметној класификацији публикација из области костимографије даје основу за тезаурус из ове области који би био формиран према одредницама из лисног и електронског каталога Народне библиотеке Србије; Милоје Радовић се бави односима библиотека према деци, тачније афирмисањем дечјег уметничког стваралаштва од стране јавних библиотека; Јасна Чанковић, Наташа Дикић и Сунчица Глишић износе своја искуства у обради специфичне књижне и рукописне грађе у Легату Војислава Јовановића Марамба у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду; Наташа Васиљевић се бави образовном функцијом јавних библиотека у контексту континуираног образовања и издваја неколико примера добре праксе у овој области; Елизабета Георгиев сумира резултате десетогодишњег рада Песничке радионице при Народној библиотеци „Детко Петров“ у Димитровграду; Стеван Ковачевић је

приказао развој информационих инструмената у Градској библиотеци у Руми, од лисног до онлајн каталога.

У рубрици *Прикази* Милица Црнојевић пише о књигама *Ојласи Библиотеке Машице српске* Јасне Карталовић и Светлане Вучковић и *Библиографији часописа Дабро-босански Источник* Здравке Радуловић, Д. Достанић о књизи Светлане Мирчов *Јован Н. Томић – библиотекар и научник*, а Оливера Недељковић о зборнику Међународне научне конференције *Румјанцевска чишња* у организацији Руске државне библиотеке у Москви.

Рубрика *Документи* ставља нам на располагање „Стандарде јавних библиотека у Републици Србији“, „Смернице за специјалне библиотеке у Републици Србији“ и „Стандарде у уметничким и музејским библиотекама у Немачкој“.

Инфошека (2/2010) је часопис за информатику и библиотекарство, у издању Заједнице библиотека универзитета у Србији, чији је главни и одговорни уредник Цветана Крстев. У овом броју Катерина Здравкова пише о трансформисању Електронског учења у Електронско учење 2.0 – као пример, детаљно је описан курс Института за информатику при Природно-математичком факултету у Скопљу који је у току, а који обухвата неколико техника друштвеног умрежавања и колаборативног учења. Зоран Поповић је дао упоредни преглед постојећих језичких алата, односно програма за етикетирање, заснованих пре свега на методама машинског учења, уз конкретне тестове и резултате различитих програма над текстом на српском језику. Пало Будрони се бави преиспитивањем уобичавања нове матрице заштите и очувања културног наслеђа – у процесу трансформације институционалних репозиторијума у јединствено језгро дигиталних збирки залаже се за успостављање кодекса понашања који ће допринети очувању културног наслеђа независно од нивоа развоја и врсте технологије. Александра Тртовац је представила *Мултимедијални документи*, нови предмет-пројекат на четвртој години студија на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду – уз часопис је публикован први мултимедијални документ посвећен драмском писцу Александру Поповићу, а у раду је дата анализа рада на овом пројекту. Цветана Крстев и Милан Васиљевић су се бавили статистиком и евалуацијом у библиотекама – радом IFLA-ине Секције за статистику и евалуацију, које се све активности у библиотекама могу мерити и на које начине, представљени су међународни стандарди и иницијативе, софтвер за прикупљање и обраду података, образовање библиотечких стручњака за вођење статистике и евалуацију рада библиотека.

Следе прилози: „Темпус 2009“ (Богољуб Мазих), „Интернационални мастер из учења дигиталних библиотека“ (Станислава Гардашевић), „COBISS 2009 Министарска конференција“ (Миле Стијепоновић), „Одговор на потребе ученика на даљину за библиотечким услугама“ (Јелена Ђурђулов) и два приказа радова са COBISS конференције Татјане Брзуловић Станисављевић – о организацији рада Дигиталне библиотеке Словеније (Д. Покорн, З. Крстулович, К. Штулар Сотошек) и истраживање о стању каталожких правила и пракси у региону и њихов однос према савременим трендовима библиографске контроле (М. Вилер, М. Томић).

У периоду „између два *Читалишта*“ објављена су два броја часописа *Високошколске библиотеке*, стручног гласила Заједнице библиотека универзитета у Србији, које уређује Вера Петровић (бројеви 3/2010 и 4/2010).

У броју 3/2010. објављен је „Извештај са годишњег радног састанка Савеза балканских библиотека (Balkan Libraries Union - BLU)“, основаног 2009. године у Једрену. Стела Филипи-Матутиновић представила је пројекат *Europeana Library*. Александра Поповић пише о 39. годишњој конференцији Мреже научних и истраживачких библиотека у Европи (LIBER) одржаној у Архаусу у Данској. Зоран Здравковић је приказао рад Међународне научне конференције *Књија и језик у развоју савременој друштва*, одржане на Филолошком факултету у Београду од 24. до 26. септембра 2010. године. У преводу Николе Крсмановића објављен је рад Ágnes Najdu Barát са Универзитета у Сегедину о организацији знања у кроскултурном и мултикултурном друштву. Наташа Дакић је превела чланак Американке Melanie Chu који доноси резултате истраживања о старости стручног кадра у високошколским библиотекама.

У броју 4/2010 је објављен семинарски рад Тамаре Стошић из предмета Основи библиотечке информатике под насловом „Библиометријска анализа заснована на подацима из Google Scholar-а кроз програм Publish or Perish ауторке А.В.Нарзинг“. Маја Ђорђевић извештава о четвртој међународној конференцији БАМ 2010, *Европске смјернице за сарадњу библиотека, архива и музеја* који је одржан 12. и 13. новембра 2010. у Сарајеву. Софија Којевић је приказала седамнаесте *Сусреште библиографа у сјомен на др Георгија Михаиловића* одржане 12. новембра у Инђији. Александра Тртовац води нас кроз свој стручни боравак у Универзитетској библиотеци у Марибору.

Крагујевачко читалиште, лист Народне библиотеке „Вук Караџић“ у Крагујевцу (број 30/2010), који уређује Марија Ракић-Шаранац, као тему броја издваја завичајне фондове о којима говоре библиотекари завичајних збирки. Кроз представљање својих завичајних фондова, о најчешћим недоумицама, проблемима у раду и позитивним искуствима „завичајца“ пишу радници завичајних одељења: Гордана Вучковић (Крагујевац), Оливера Недељковић (Чачак), Марјана Стефановић (Ниш), Миле Тасић (Суботица) и Нада Димитријевић (Јагодина). У рубрици *Хоризонти*

Оливера Настић представља значајне авангардне часописе у библиотеци Музеја савремене уметности, Ненад Идризовић нас подсећа на Владимира Мошина – оснивача Археографског одељења у Народној библиотеци Србије, преведени су текстови америчких дечјих библиотекара Ане Хартман о утицају терапеутских паса на развијање читања код деце и Џудит Гибонс о програму *Звоно Писмености* које слави нове читаоце. И у овом броју се наставља фељтон Сузана Левајац о доприносу Мирослава Тирша развоју физичке културе и буђењу националне свести словенских народа. Преводац Никола Поповић из угла читаоца пише о улози библиотеке у научном и књижевном раду појединца. Биљана Јаковљевић представља први превод на српски језик чувеног романа Данијела Дефоа о авантурама Робинзона Крусое објављеног у Будиму 1799. године из збирке старе и ретке књиге крагујевачке библиотеке. Марија Јагличић нас подсећа на живот и рад Антоана де Сент Егзиперија поводом 110 година од његовог рођења. Александра Милчић-Радовановић пише о изложби крагујевачке библиотеке и Културног центра Београда у оквиру Фестивала једног писца посвећеног Момчилу Настасијевићу. Зборник радова *Манастирске и црквене библиотеке* је представио Ненад Идризовић, а о новом пакету закона у култури из области библиотечко-информационе делатности пише Виолета Јовичинац-Петровић. Као нове вести представљено је учешће крагујевачке библиотеке на изложби Скривено благо библиотека Србије у оквиру четвртог годишњег скупа Заједнице матичних библиотека Србије (Томислав Кењић) и рационализација броја запослених (Виолета Јовичинац-Петровић). Традиционално, часопис се завршава летописом Библиотеке.

У издању нишке Народне библиотеке „Стеван Сремац“ изашао је други број *Библиозоне* (2/2010). Најобимнија рубрика часописа, *Библиошкарство и информатика*, започиње прилогом Владана Цветичанина о наградама и признањима додељеним Народној библиотеци „Стеван Сремац“ из Ниша и појединцима који су радили у овој библиотеци. Уредница Александра Аџић је аутор два прилога: у првом говори о аутоматизацији библиотечког пословања и даје приказ и перспективе развоја овог сегмента библиотечке делатности у Србији, док у другом пише о претраживању електронске базе података од стране корисника у библи-

отечко-информационом систему НИБИС. Славица Довниковић се надовезује на тему аутоматизације текстом о раду савремених библиотека у електронском окружењу у којем су се и библиотекарски и кориснички налази у свим новим улогама. Мирослав Алексић расправља о смислу и функцијама тезауруса, а Гордана Ивковић пише о обавези јавних библиотека да увек буду на услузи својим корисницима, како у пружању традиционалних, тако и обезбеђивањем информационих библиотечких услуга. Елизабета Георгиев говори о професији библиотекара која није довољно цењена у Србији и залаже се за покушај да се кроз посвећеност послу, креативност, ентузијазам и самопоштовање изборимо за боље место у друштву. Снежана Костић представља Народну библиотеку „Стеван Сремац“ из Ниша – кроз расправу о томе шта је сврха и делатност јавних библиотека истиче неопходност да се библиотека организовано и плански представи у својој друштвеној средини како би привукла што већи број корисника. Надица Костић пише о великом изазову, али и о замашном послу на оживљавању манифестације *Чишалачка значка* у пиротској Народној библиотеци. Оливера Недељковић је приказала *Библиографију Бранислава Пејровића* коју је саставио Дејан Вукићевић, а Маја Новаковић *Кашалот Библиошке Сшевана Сремаца*, прву књигу из колекције *Завичајна ризница* у издању Народне библиотеке „Стеван Сремац“ из Ниша. Драгана Најдановић пише о Међународном стручном скупу библиотекара јавних библиотека Србије и Бугарске *Библиошка без граница* одржаном у Нишу, 25. и 26. новембра 2010. године, док је Сузана Станковић прокоментаришала јавну расправу о преднацрту пакета закона о књизи одржану 12. октобра 2010. године у Народној библиотеци *Сшеван Сремац* у Нишу.

У рубрици *Култура* пишу Мирослав Алексић (о ликовном стваралаштву чланова УЛУС-а Нишког региона), Саша Хаџи Танчић („Књижевни записи и фрагменти“), Саша Стојановић („Vog&batina blues“ – један одломак драме штампан је и као уводни текст у борској *Бележници*) и Елизабета Георгиев („Слика Доријана Греја“ и „Песме“). У рубрици *Вариа* Боривоје Петровић доноси информацију о фестивалу *Пирот – град сирџа* (чији је суорганизатор, поред невладине организације *Дојмашка* била и пиротска Народна библиотека), Снежана Костић пише о завичајном аутору, уметнику и графичару Слободану Рајковићу, Александра

Гојковић износи своја размишљања о књизи и читању, а број се завршава путописом о Нишу „Три човека на бициклима – Кула од лобања“ (упоредни текст на српском и италијанском језику, преузето из италијанског листа *La Repubblica*, 18. 1. 2001).

Новине Београдског читалишта (број 44/2010), у издању Библиотеке града Београда, од овог броја уређује Јасмина Нинков, директорка Библиотеке. У уводном чланку нови уредник говори о библиотекама XXI века. Марјан Маринковић је водио разговор са Хелен Лашон, аташеом за културу амбасаде Шведске. Јован Ђирилов пише о Наталији Вагаповој, руском слависти, редовном посетиоцу БИТЕФ-а и представља њену књигу *Бишеф, шејшар и фестивал* (објављени текст је увод у ову монографију). Са Дејаном Папићем, власником и генералним директором Лагуне, разговарала је Наташа Мандић. Поводом гостовања у Библиотеци града Београда, о књижевнику Драгославу Михаиловићу пише Михајло Пантић. О књигама и читаоцима са проф. др Владиславом Гордић Петковић разговарала је Лидија Божић. Приказано је неколико интересантних шведских књига. О 76. конгресу IFLA-е у Гетеборгу извештава Љубица Ђоровић. Виолета Ђорђевић износи искуства Дечјег одељења Библиотеке града Београда у увођењу деце предшколског узраста у свет књиге. Рубрика *Излој нових књига* доноси низ приказа – занимљивих предлога за читање из разних области људског сазнања. Преглед периодичних публикација укључује приказе последњих бројева часописа из области културе, уметности и књижевности. Објављен је и одломак из романа *Моравска ноћ* Петера Хандкеа. Часопис доноси вести о активностима Библиотеке града Београда: покретање пројекта 65+ (бесплатног чланства за све старије од 65 година) и одлуку жирија о додели Награде *Ђорђе Јовановић* за 2010. годину. Следи још неколико препорука за читање и прилог о учешћу Библиотеке града Београда на Еуросалон базару.

Крајем 2010. године изашао је 22. број *Бележнице*, часописа за библиотекарство, књижевност и културу у издању Народне библиотеке Бор, чији је главни и одговорни уредник Ана Јанковић. Одмах је уочљив нови дизајн и мањи формат *Бележнице* – 20x20cm (раније 29,5x21cm). Рубрика *Животи библиотеке* започиње информацијом Дра-

гане Милуновић о четвртм Библионету, стручно-научном скупу Заједнице матичних библиотека Србије и погледом на скуп из Лондона, из пера госта Библионета Милана Грбе из Британске националне библиотеке. Објављено је и излагање Весне Стевановић о организацији COBISS центра у Србији и раду ВБС центра Народне библиотеке Србије одржано на Министарској конференцији о инфраструктури науке, образовања и културе COBISS 2009. у Марибору. Драгана Милуновић је објавила резултате квантитативног и квалитативног истраживања образовних потреба јавних библиотека у Републици Србији, а Весна Петровић је коментарисала резултате анкете спроведене међу библиотекарима о условима и стручном раду библиотека у којима су запослени. Елизабета Георгиев пише о дечјој телевизијској библио-емисији *Клиници и хлајгеџа* коју припремају библиотечки радници НБ „Детко Петров“ из Димитровграда. Ђурђевка Илић нашла се пред дилемом: „Библиотечки огранци - да или не?“ и очигледно се определила за „да“ јер извештава о успешном оживљавању огранака чачанске библиотеке. Оја Кринуловић се бавила цитираношћу радова Павла Савића у периоду од 1937. до данас поводом стогодишњице његовог рођења. Рената Минић објављује чланак „Сумерско писмо“ који представља део семинарског рада из историје писма. Драган Мрдаковић је представио последња два броја часописа *Mons Aureus* који издаје Народна библиотека Смедерево.

У рубрици *Шта се дешава* водитељ завичајне збирке борске библиотеке, Драган Стојменовић, представља Едукативни програм упознавања са најзначајнијим завичајним личностима, овог пута са музикологом и композитором Владимиром Ђорђевићем. Поводом отварања изложбе о Владимиру Ђорђевићу у НБ Бор, Весна Ињац-Малбаша говорила је о биографској и библиографској грађи и рукописима Владимира Ђорђевића у оквиру легата сестара Љубице и Данице С. Јанковић у Народној библиотеци Србије (Владимир Ђорђевић је био њихов ујак). Виолета Стојменовић пише о изложби слика Бојане Лукић у Народној библиотеци Бор.

Рубрика посвећена књижевности доноси прилоге страних (Џ. Д. Селинџер), домаћих и завичајних аутора (међу њима и прилог колеге Горана Миленковића из НБ Бор). *На нашој сцени* је рубрика посвећена завичајним темама. О раду завичајног одељења у Књажевцу говори Владана Стојадиновић из НБ „Његош“, Књажевац. Часопис доноси и приказе књига: Виолета Стојменовић пише о Малтеу Лауридису Бригеу, Милица Црнојевић о зборнику текстова *Библиотека као ојледало васељене* у избору и преводу Добрила Аранитовића (прошлогодишњи добитник Награде „Стојан Новаковић“), а Драгослава Барзут о антологији прича *Упознавање домовине*. Следи рубрика о „стварима које су прошле“ – подсећање на неке интересантне прилоге у прошлости објављене у борским новинама, а *Лешојис библиотеке* бележи активности НБ Бор између две *Бележнице*.

Објављена су и два нова броја *Библиотечкој љубокази*, часописа за децу Градске библиотеке у Новом Саду (бројеви 23/2010 и 24/2010), чији је главни и одговорни уред-

ник Драган Којић, а уредник часописа Милица Кирћански. Уводне речи уредника посвећене су *Години књије и језика* (бр. 23) и слободном времену младих (бр. 24). Часопис бележи активности Дечјег одељења Библиотеке (програми у оквиру Змајевих дечјих игара, промоције дечјих часописа, Библиотека на Штранду, Маскенбал) и препоручује за читање нове и старе књиге, домаћу и страну белетристику и енциклопедије и доноси листу најчитанијих књига за децу, тинејџере и родитеље. У рубрици *Писци препоручују*, у оба броја књиге за читање препоручује Весна Алексић. У броју 23 посебно је представљена колекција сликовница Дизнијеви класици, а у броју 24 тема је *Пас – човеков најбољи пријатељ у лифтерашури за децу*. У рубрици *Библиотеке у свету* представљене су Градска библиотека у Синсинатију (бр. 23) и Централна библиотека Бартон Бар у Фениксу (бр. 24). Часопис и даље објављује радове читалаца. У броју 23 представљени су писци Добрица Ерић и Душан Радовић, а у броју 24 Виолета Бабић и Астрид Линдгрен. Читаоцима се представљају заштићена природна добра Војводине, јунаци из дечје литературе (Робинзон Крусо, Том Сојер и Хаклбери Фин), историјски подаци о оснивању Српске православне гимназије и приче из прошлости везане за новосадске улице. Наставницима су посвећени прилози о улози бајке у животу детета (бр. 23) и *Зашто деца не воле школу* (бр. 24).

Крајем године је и цео број часописа *Kultura* (број 129/2010) био посвећен библиотекама. *Kultura*, часопис за теорију, социологију културе и културну политику, излази од 1968. године у издању Завода за проучавање културног развика у Београду. За овај часопис писали су најпознатији страни и домаћи социолози, филозофи, историчари уметности, књижевни историчари, књижевници, филолози, музиколози, архитекте, преводиоци... Од 1971. године *Kultura* има установљену праксу објављивања тематских бројева, чије се уређивање поверава најбољим познаваоцима одређених поља културе. У 2010. годни библиотекар су били у прилици да као сарадници и приређивачи припреме тематски број (129/2010) који носи наслов *Електронске библиотеке*, а приредиле су га Весна Ињац и Бојана Вукотић.

У уводу приређивачи прецизније одређују тему броја – појам електронске библиотеке и релације овог појма са терминима: дигитална, виртуелна, хибридна библиотека... Сретен Угрчић говори о читању и читалачкој култури у Србији и о изазовима који стоје пред библиотекама данашњице у новом информационом окружењу. Проблем књиге и читања у светлу антрополошких консеквенци нових медија анализира Небојша Ковачевић. Адам Софронијевић дефинише примену веб 2.0 технологије у библиотекама кроз концепт Библиотека 2.0. Тамара Бутиган-Вучај пише о националној стратегији дигитализације у Србији.

Весна Ињац представља Дигитални портал Народне библиотеке Србије који је укључен у Европску и Светску дигиталну библиотеку. Стела Филипи-Матутиновић даје преглед развоја система узајамне каталогизације у Србији и укључивања у регионалне и светске библиотечке мреже. Биљана Косановић представља Конзорцијум библиотека Србије за обједињену набавку (КобСОН) и даје преглед

претплаћених информационих сервиса који се нуде истраживачима у Србији. Ана Савић на различитим примерима приказује могућности сарадње библиотека, музеја, архива и прес клипинг сервиса. Бранислава Грбић представља *Комуникацију*, базу електронских издања часописа из области науке, културе и уметности Србије и земаља региона.

Дејан Вукићевић говори о завичајним фондовима општинских библиотека с аспекта дигитализације библиотечке грађе, а Богдан Трифуновић о завичајним дигиталним библиотекама као целовитим збиркама организованих историјско-биографских информација и културне баштине одређеног географског поднебља. У раду Драгане Милуновић говори се о развоју савремене технике и технологије у служби особа са инвалидитетом, као и о могућностима њихове примене у библиотекама. Бојана Вукотић пише о електронским издањима серијских публикација као резултату технолошког напретка у области информационих технологија, посебно о значају ове врсте грађе са аспекта библиотека.

Вука Јеремић говори о специфичности набавне политике у академским библиотекама, али наглашава и етички аспект коришћења електронских ресурса (интелектуалну слободу, заштиту приватности, поштовање ауторских права, као и равноправан приступ). Наташа Васиљевић разматра термилошка питања везана за појаву мрежних и библиотечких портала и представља различите врсте њихове класификације. У раду Александре Павловић говори се о трансформацији међубиблиотечке позајмице у складу са трансформацијом комуникационог система у науци у Србији. Весна Црногорац анализира *Александријску изјаву о информационој писмености и доживотном учењу*. У раду Љиљане Мацуре представљен је појам и развој једне виртуелне библиотеке. Ивана Ћирић упућује читаоце на комплексност поља културне баштине и на њену повезаност са социјалним, економским и политичким питањима друштва.

Флер Стигтер (Европска библиотека) даје приказ Конференције о повезивању светова која је одржана октобра 2008. у Сингапуру. Џон Ван Оуденарен (Светска дигитална библиотека) у раду написаном специјално за часопис *Kultura* даје кратак приказ развоја Светске дигиталне библиотеке, представља листу значајнијих дигиталних докумената у Светској дигиталној библиотеци и набраја основне функционалности тог веб-сајта. Том Стори и Лоркан Демпси (OCLC, рад специјално написан за овај темат) представљају WorldCat који је, започевши свој рад као централни каталог библиотечких фондова, постао глобални центар за проналажење, испоруку, аутоматизацију, заједничко коришћење извора и управљање информацијама. Елена Јуревна Елисица (Руска државна библиотека, превод из часописа *Библиошведение*) разматра нову парадигму библиотечко-информационих услуга, такозвану „Библиотеку 2.0“.

Рубрика *Осврти* доноси превод рада норвешких аутора Е. Т. Рафсте, Т. П. Сетре и Е. Сунт, „Норвешки план за јачање школског библиотекарства“, а објављена су и два приказа значајних књига из области библиотечко-информационих наука: Јадранка Божић говори о књизи Christine L. Borgman, *Od Gutenbergova izuma do globalnog informacij-*

skog povezivanja: pristup informaciji u umrezenom svijetu, Lokve-Zadar, 2002, а Цвета Костов приказује књигу Р. С. Гиљревски, *Електронне документе: стварање и коришћење у јавним библиотекама*, Санкт-Петербург, 2007.

И, на самом крају, потпуно у складу са темом броја, читаоци добијају на поклон и DVD са електронским издањем првих 125 бројева часописа *Kultura*.

Крајем 2010. године, у време 17. Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића, објављен је зборник радова са претходних Сусрета одржаних новембра 2008. године – *Сусрети библиографа '08*. Зборник је штампан у издању НБ „Ђорђе Натошевић“ из Инђије, домаћина Сусрета, главни уредник зборника је Александра Вранеш, а одговорни уредник Весна Степановић. Сусрети библиографа одржавају се већ 25 година у организацији НБ „Ђорђе Натошевић“ у Инђији, првих пет година сваке године, а затим сваке друге године. За протеклих 25 година у 15 објављених зборника сарађивало је преко 100 аутора, многи од њих са већим бројем прилога. Радови саопштани на Сусретима библиографа разврстани су у три групе: *Из историје српске и црногорске библиографије, Из савремене библиографске теорије и праксе и Прикази, полемике, преводи и предлози*.

Зборник радова са 16. Сусрета библиографа започиње предлогом Марије Јованцаи која за Митровданску повељу препоручује своју колегиницу Марију Чурчић и речима захвалности Марије Чурчић за додељену јој награду. Приложена је и Одлука Интернет клуба о додели признања Сусретима библиографа за унапређивање нових технологија и традиционалних искустава у раду.

Централна рубрика зборника, *Библиографија у теорији и пракси*, доноси радове Жељка Вучковића, најпре „Епистемолошке основе савремене библиографије“ (који је техничком грешком изостављен у зборнику за 2006. годину), а затим и „Библиографија и концепт управљања знањем“. Поводом 500 година од рођења Марина Држића, Ирена Арсић приказује избор најзначајнијих радова о њему објављених у последњих пола века.

Неколико радова посвећено је Јовану Јовановићу Змају поводом 175. годишњице његовог рођења. Бојана Јевтић и Бранка Ногић баве се истраживањем и евидентирањем радова Ј. Ј. Змаја потписаних псеудонимом у часописима *Змај*, *Жижа* и *Сјармали*. Гордана Ђилас нам саопштава како су новосадски листови *Глас народа*, *Застава*, *Јавор*, *Летњици* *Матице српске* и *Орао* 1874. године обележили двадесетогодишњицу књижевног рада Ј. Ј. Змаја. Оливера Недулковић пише о стваралаштву Ј. Ј. Змаја у едицији *Златна књија* (1930 – 1941). Изабела Папди урадила је „Прилог за библиографију превода Змајевих дела на мађарски језик“.

Марија Орбовић разрешава ауторства анонимних сарадника чачанског часописа *Полећ*.

Поводом 100 година од смрти Милована Глишића, Светлана Мирчов пише о седмогодишњем раду познатог приповедача на месту помоћника библиотекара Народне библиотеке у Београду и тврди да у историји српског библиотекарства Глишић заузима једно од највиших места. Наташа Дакић и Софија Којевић говоре о преводилачком раду Милована Глишића у Народном позоришту у Београ-

ду и прилажу библиографију драма које је Глишић превео са руског, француског и немачког језика.

Уз стогодишњицу смрти Симе Матавуља, Љиљана Дукић је приредила његову селективну библиографију од 1908. до 2008. године, а Силвана Цакић је анализирао заступљеност Симе Матавуља у српској ретроспективној библиографији.

Несиба Палибрк-Сукић, на основу неколико библиографија радова и података из узајамне библиографско-каталожке базе података COBISS/OPAC, говори о раду Владимира Алексејевича Мошина. Ксенија Шуловић описује библиографију шпанског филозофа и књижевника Хосеа Ортеге и Гасета с посебним акцентом на његов однос према књизи и библиотекарству. Добрило Аранитовић приредио је библиографију Ивана Шајковића, шабачког завичајног аутора, поводом шездесетогодишњице његове смрти. Ивана Пајић пише о Миленку Р. Веснићу чији су радови забележени у 19. тому српске ретроспективне библиографије. Слободан Радовић је представио рад Љубише Р. Ђенића, првог ужичког библиографа. Милена Максимовић пише о Ђорђу Пејановићу поводом 130 година његовог рођења, а Војислав Максимовић је представио библиографски рад Уроша Џонића.

Поводом 80 година живота Душана Панковића, о њему говори Лазар Чурчић, а Милица Црнојевић је саставила библиографију радова Лазара Чурчића. Александра Мирчић, Катарина Крстић и Оливера Настић пишу о специфичностима израде персоналне библиографије ликовних уметника на примеру библиографије Петра Лубарде, а на тему израде персоналних библиографија ликовних уметника своја искуства износи и Горана Стевановић. Јасна Карталовић је приказала каталог *Објављенија Библиотеке Мајице српске 1791 – 1866*. О заступљености библиографских прилога о манастиру Жича у српској ретроспективној библиографији пише Марија Богдановић, а Вера Црљић говори о потреби да се, после 20 година, настави пројекат на изради каталога збирки Библиотеке Епархије славонске у Пакрацу. Бранкица Ресан пише о својој библиографији календара *Даница* (1994 – 2008) који је као мастер рад одбрањен на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Драгослава Родаљевић је анализирао могућност приређивања исписа библиографија из електронског каталога у локалним базама COBISS-а, на примеру базе Народне библиотеке Ужице.

У рубрици *Прикази, ѿлемике* штампан је статистички преглед Душана Панковића и Радмиле Марковић о раду Сусрета библиографа у протеклих 25 година. Душан Панковић је коментарисао појмовник Александре Вранеш *Ог рукопис до библиотеке*, а Марија Јованцаи је представила зборник радова *Српска библиографија данас* са истоименог скупа одржаног у Новом Саду 2004. године. Марина Лазовић и Гордана Јовановић пишу о другој свесци библиографије *Сћара и ретика књиџа и ѿериодика у Народној библиотеци Смедерево*. Борјанка Трајковић коментарише две библиографије објављене у чачанској библиотеци: библиографију Синише Пауновића (Марија Орбовић) и библиографију Данице Марковић (Милица Баковић). Вања Ерор је приказала *Библиографски ѿреплед докѿорских дисертација ѿрофесора Правној факултету* који је саставила Ивана Пајић.